

СПРАВА «ВЛАСЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF VLASENKO v. UKRAINE)

(Заява № 17863/13)

Стислий виклад рішення від 03 лютого 2022 року

Заявник на момент подій був народним депутатом України і згідно з національним законодавством користувався недоторканністю стосовно застосування будь-яких «заходів, що обмежують права і свободи народного депутата».

У лютому 2012 року рішенням Печерського районного суду міста Києва (далі – районний суд) заявника було зобов'язано сплатити певну суму коштів. 23 листопада 2012 року районний суд, не повідомивши заявника, обмежив його у праві виїзду за кордон за клопотанням державного виконавця «з метою забезпечення виконання рішення суду та недопущення уникнення [заявника] від його виконання шляхом залишення території України», а 18 грудня 2012 року щодо заявника було порушено кримінальне провадження за підозрою в умисному невиконанні рішення суду.

26 грудня 2012 року заявник перерахував відповідну суму коштів на рахунок Державної виконавчої служби України. Проте, у січні 2013 року, двома остаточними ухвалами слідчий суддя районного суду, без виклику заявника в суд, задовольнив клопотання слідчого прокуратури про тимчасовий доступ до всіх банківських документів заявника у двох банках за весь період існування в них його рахунків.

Державна прикордонна служба України, посилаючись на ухвалу суду тричі – 14 грудня 2012 року, 24 січня 2013 року та 13 березня 2013 – не дозволила заявнику покинути територію України.

Обмеження заявника у праві виїзду за кордон було скасовано районним судом 09 квітня 2013 року лише після винесення Державною виконавчою службою України постанови про закінчення виконавчого провадження.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтю 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на незаконний та свавільний доступ прокуратури до його банківських документів, здійснений у ході кримінального провадження у зв'язку зі стверджуваним невиконанням рішення національного суду; за статтю 2 Протоколу № 4 до Конвенції на порушення недоторканності народного депутата у зв'язку з невинуватим обмеженням його у праві виїзду за кордон.

Щодо скарги заявника за статтю 8 Конвенції Європейський суд зазначив, що тимчасовий доступ слідчого прокуратури до банківських документів заявника було санкціоновано в контексті кримінального провадження у зв'язку з невиконанням заявником рішення суду вже після того, як він добровільно та у повному обсязі виконав зазначене рішення суду, що свідчить про невинуватість цього заходу. Одночасно Європейський суд звернув увагу на відсутність пояснень як у клопотаннях слідчого про надання тимчасового доступу до банківських документів, так і в ухвалях судді про їхнє задоволення, що- до того, які докази, пов'язані з обвинуваченням в «умисному невиконанні рішення суду», очікувалося отримати з банківських документів заявника і, крім того, чому слідчий вимагав доступ практично до всіх таких документів протягом усього періоду існування банківських рахунків заявника. Також, на думку Європейського суду, незрозумілим є рішення судді розглянути клопотання слідчого без виклику заявника на підставі «реальної загрози зміни чи знищення необхідної інформації».

З огляду на зазначене Європейський суд дійшов висновку, що втручання не було виправданим і заявник не мав достатніх та належних гарантій проти свавілля, у тому числі можливості ефективного контролю за відповідним заходом. Отже, було порушено статтю 8 Конвенції.

Заявника було обмежено у праві виїзду за кордон у період з 23 листопада 2012 року до 09 квітня 2013 року «з метою забезпечення виконання рішення суду», яке він виконав у повному обсязі 26 грудня

2012 року. Європейський суд дійшов висновку, що обмеження було цілком свавільним після дати виконання рішення суду та констатував порушення пункту 2 статті 2 Протоколу № 4 до Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Оголошує заяву прийнятною;

2. Постановляє, що було порушено статтю 8 Конвенції;

3. Постановляє, що було порушено статтю 2 Протоколу № 4 до Конвенції;

4. Відхиляє вимогу заявника щодо справедливої сатисфакції».